

דרכים לזיהוי פגיעות מהתחשמלות, איך להתמודד עם נפגעי חשמול ומתן עזרה ראשונית

העצות דלעיל מוגשת כשירות ע"י חברת החשמל ומטרתן לסייע בהתמודדות ראשונית עם נפגעי התחשמלות, לפיכך אין הן ממצות את דרכי הפעולה האפשריות למתן עזרה לגורם שהתחשמל, אלא מתייחסות לעזרה ראשונית בלבד. במידת האפשר יש ליצור קשר עם מוקדי חרום ובכל מקרה יש לפעול לפי כללי הבטיחות ולנקוט במשנה זהירות בעת מתן העזרה. כל שימוש במידע דלעיל לרבות אופן השימוש בו ו/או הסתמכות על תכניו הינם באחריותם הבלעדית והמלאה של המשתמשים ואין בהם כדי להטיל כל אחריות ו/או חובה על חברת החשמל.

זיהוי ועזרה ראשונית לנפגעי התחשמלות

תופעת ההתחשמלות היא תופעה נדירה, אך חשוב לדעת על קיומה, לדעת לזהותה ובמידת הצורך, לדעת איך להתמודד איתה. בדרך כלל "מכת חשמל קלה" היא יותר מפתיעה מאשר מסוכנת ואינה דורשת טיפול רפואי. לפיכך, יש לפעול תמיד לפי הכללים המורים על אחזקה ושמירה על מכשירים חשמליים ומתקן חשמל תקינים ובטיחותיים. ואם בכל זאת התגלתה תקלה, אפילו קלה, יש לנקוט בצעדים מידיים לאיתור ותיקון הגורם לתקלה. למידע על בחינת התקינות ודרכים לשמירה על מתקן חשמל תקין [לחץ כאן <<](#)

כיצד לפעול כאשר צריכים לסייע לנפגע מהתחשמלות?

במקרה של התחשמלות, מומלץ לפעול במהירות, אבל עוד יותר חשוב, לפעול בזהירות, בקור רוח ובשיקול דעת.

בטרם מתן עזרה לנפגע, יש לוודא שהוא כבר לא במגע עם חשמל, כדי למנוע העברת החשמל באמצעות הנפגע.

* בכל השלבים של מתן הסיוע האפשרי והמותר יש להקפיד שהסביבה והאמצעים יהיו יבשים לגמרי.

* בשום פנים אין לנסות לסייע כאשר ידיך רטובות ורגליך יחפות.

* אם הנפגע התחשמל ממקור מתח גבוה (בקרבת קווי רשת החשמל של חברת החשמל), הפגיעה היא כנראה חמורה מאוד.

במקרה כזה, אסור להתקרב למרחק של פחות מ-10 מטר מהנפגע. יש להודיע בהקדם למוקד 103 של חברת החשמל או למוקד 100 של משטרת ישראל.

* במקרים אחרים, אם הדבר אפשרי, יש לנתק את מקור אספקת החשמל בלוח החשמל (לדוגמה, על-ידי ניתוק המפסק האוטומטי הזעיר (מא"ז) הראשי או המפסק המגן נגד התחשמלות, במידה שהוא לא פעל). אם אין אפשרות לנתק את החשמל, יש להשתמש בחפץ שעשוי מחומר מבודד (פלסטיק, גומי, עץ יבש), כדי להפריד בין מקור החשמל לנפגע.

* אם הנפגע מגיב באופן רגיל ולא עושה רושם שהוא פגוע קשה אך מראהו חיוור או חלש, יש להשכיבו בעדינות כשראשו מונח קצת יותר נמוך מהגוף ורגליו מורמות ביחס לגוף, כדי למנוע מהנפגע לעבור למצב של הלם.

* אם הפגיעה נראית קשה, יש להזעיק עזרה רפואית באופן מידי.

טיפול בהלם חשמלי ובכוויות

שני הסוגים העיקריים של פגיעות שעלולות להיגרם כתוצאה מחשמול הם:

□ הלם חשמלי

במקרה שהנפגע סובל מהלם חשמלי, יש להשאירו במצב שכיבה ואין להזיזו בשל חשש לפגיעה בצוואר או בעמוד השדרה.
אם הנפגע אינו נושם ויש לך הכשרה בסיסית למתן עזרה ראשונה, יש לבצע הנשמה ולאחר מכן לכסות את הנפגע, כדי לשמור על חום גופו. יש להניח את ראשו של הנפגע בגובה נמוך מהגוף ולהזעיק עזרה רפואית בהקדם.

□ כוויות

חומרת הכוויות תלויה במשך הזמן בו הנפגע היה במגע עם מקור החשמול, בעוצמת הזרם, בסוג הזרם ובמסלול של הזרם דרך הגוף.
לעיתים, כוויות אלה עמוקות ומופיעות בנקודות הכניסה והיציאה של הזרם בגוף. למרות המראה המזערי, לעיתים פגיעות אלה עלולות להיות משמעותיות באיברים פנימיים בגוף.
אם מבחינים בסימני כוויה על-גבי נפגע שהתחשמל, יש לפעול כמתואר לעיל.
אם הנפגע בהכרה ואינו נראה בהלם (סובל מצמרמורת, הזעה, חיוורון, דופק מואץ), יש לטפל במקום הפגוע (בכוויה) כדלהלן:

- אין לשים שמן על הכוויה;
- יש לכסות את הכוויה בתחבושת סטרילית יבשה;
- אין לקרר את הכוויה;
- יש להימנע מצינון הנפגע;
- יש להזיק עזרה רפואית בהקדם.

ליסיון, נחזור על הפעולות שיש לבצע כאשר מטפלים בנפגעי חשמול.
שים לב: חשוב לפעול במהירות, אך הכי חשוב לפעול בזהירות, לשמור על קור רוח ולפעול בשיקול דעת.
1. מסתכלים בלבד ולא נוגעים.
2. מנתקים את מקור אספקת החשמל. אם הדבר אינו אפשרי, מפרידים את הנפגע ממקור הזרם, מבלי לגעת בו, באמצעות חפץ יבש שעשוי מחומר מבודד.
3. דואגים למתן עזרה ראשונית לנפגע.

מתקן חשמל בטיחותי, הדרך הנכונה והנבונה למנוע התחשמלות

כדי למנוע סכנה של התחשמלות, הכי חשוב לנקוט בכל אמצעי הבטיחות המקובלים.
להלן מספר המלצות בסיסיות להבטחת מתקן חשמל ביתי בטיחותי:

- יש לוודא שבלוח הדירתי מותקנים מפסק מגן ומפסק אוטומטי ראשי.
מדי פעם (מומלץ פעם בחודשיים) יש לבדוק את תקינות המפסק המגן: לחיצה על המפסק המגן צריכה לנתק את המפסק ולהפסיק את אספקת החשמל לכל הבית. לאחר ביצוע הניסוי, יש להחזיר את המתג לחידוש אספקת החשמל לבית.
- אסור לגעת במכשירי ואבזרי חשמל בידיים רטובות או כשהרגליים יחפות או כאשר נמצאים בסביבה רטובה (אמבטיה, כיור מטבח וכדומה).
- בבתים בהם יש ילדים קטנים, יש להתקין אמצעי הגנה על השקעים כדי למנוע את האפשרות של הכנסת גופים זרים אליהם.
- יש להפסיק מיד את השימוש במכשירים פגומים ו/או בעלי אבזרים פגומים ולדאוג לתיקונם על-ידי בעל מקצוע מורשה.
- אין לעשות כל עבודת חשמל באופן עצמאי. רק לחשמלאי מורשה מותר לבצע עבודות חשמל.

ניתן לעיין במידע נוסף לגבי טיפול ומתן עזרה ראשונה לנפגעי חשמול ("עזרה ראשונה לנפגעים בעבודות חשמל") באתר המוסד לבטיחות ולגיהות, לפי הכתובת: <http://www.osh.org.il> ובאתרים דומים המטפלים בנושא.